

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2023-04-21

Diarienummer: 10-2022-0607

Handläggare: Eva Fransén

Telefon: 031-626100

E-post: eva.fransen@goteborgenergi.se

Yttrande över lekmanarevisorernas granskningsredogörelse avseende verksamhetsåret 2022

Bakgrund

Yttrandet, som styrelsen ska lämna till Stadsrevisionen senast den 21 juni 2023, gäller rekommendationer enligt lekmanarevisorernas granskningsredogörelse avseende verksamhetsår 2022. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder bolaget har gjort eller planerar att göra med anledning av rekommendationerna och kritiken. Eftersom vissa av rekommendationerna lämnades också till styrelserna för Göteborg Energi Din El AB, Göteborg Energi Nät AB och Göteborg Energi Gasnät AB ingår här även åtgärder dessa dotterbolag har gjort eller planerar att göra.

För lekmanarevisorernas iakttagelser och bedömningar hänvisas till granskningsredogörelsen, se www.goteborg.se/stadsrevisionen

Rekommendationer och bolagens kommentarer

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma koncernens ledning och styrning samt interna kontroll.

Lekmanarevisorerna rekommenderar Göteborg Energi AB och Göteborg Energi Din El AB att säkerställa följsamhet gällande ägardirektivets krav gällande att se till att lyfta frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Göteborg Energi ABs kommentar

Styrelsen anser att frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt i enlighet med ägardirektiv lyfts till kommunfullmäktige men lekmanarevisorerna anser att ytterligare ärenden enligt nedan borde hemställts innan granskningen.

Göteborg Energi ABs styrelse beslutade 9 mars att hemställa frågan om investering i bioångpanna till fullmäktige. Styrelsen för Göteborgs Stadshus AB behandlade ärendet 20 mars och har lämnat över till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Göteborgs Stadshus AB svarar för ägarens skattebelastning, och har i uppdrag att resultatutjämna för att optimera skattebelastningen. Det innebär att dotterbolagens skattemässiga resultat genom koncernbidrag överförs till Göteborg Energi AB för att samlas i Göteborgs Stadshus AB. Styrelsen anser att beslut om vinstdisposition tas i enlighet med detta, och har inte tidigare uppfattat att bokslutsdisposition i form av koncernbidrag för täckning av skattemässigt underskott ska behandlas såsom kapitaltillskott. På grund av lekmanarevisorernas synpunkt hemställdes frågan om koncernbidrag för att täcka Göteborg Energi Din El ABs prognosticerade skattemässiga förlust för räkenskapsåret till fullmäktige 31 augusti. Fullmäktige tillstyrkte 24 november. I denna typ av affärs-mässiga verksamhet kan förlust uppstå med kort varsel och det är då inte möjligt att hemställa hinner hanteras så att bokslutsdisposition kan redovisas innan bolagens bokslut ska vara klara. Skulle koncernbidrag i detta syfte inte lämnas innebär det att skattemässigt underskott i koncernen inte nyttjas. I samband med delårsbokslut per 31 augusti prognosticeras helårsresultat. Skulle

dotterbolag komma att då uppvisa beräknad förlust kommer Göteborg Energi ABs styrelse hemställa frågan om koncernbidrag till fullmäktige, men omvärldsfaktorer och volatila priser på marknaden kan innebära negativt resultat med kortare varsel.

Göteborg Energi ABs styrelse beslutade 9 mars 2023 att hemställa frågan om utställande av likvid deposition för finansiell elhandel upp till 50 mEuro och samtidigt sänka moderbolagsgarantin från 100 till 50 mEuro. Göteborgs Stadshus ABs styrelse beslutade 20 mars att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Styrelsen för Göteborg Energi AB har beslutat att i vår hemställa frågan till fullmäktige om att tillsammans med sju andra energibolag, främst kommunägda, bilda "Smart Energi", en ekonomisk förening för utvecklingssamarbete inom mätdataanalys avseende fjärrvärme. Samarbetet innebär en kostnadsdelning för förvaltning och vidareutveckling av mjukvaran och därmed billigare än att fortsätta var för sig. Någon ekonomisk förening har inte bildats än.

Göteborg Energi Din El ABs kommentar

Inget av de nämnda ärendena var Göteborg Energi Din El ABs fråga att hemställa till fullmäktige.

Intern styrning och kontroll inom elhandeln

Syftet med granskningen är att bedöma om koncernens interna styrning och kontroll är tillräcklig inom elhandeln. Granskningen omfattar moderbolaget och dotterbolaget Göteborg Energi Din El AB.

Lekmannarevisorerna rekommenderar Göteborg Energi AB och Göteborg Energi Din El AB att stärka den interna styrningen och kontrollen av elhandeln.

Göteborg Energi ABs kommentar

En översyn av verksamheten har genomförts med fokus på styrning, mandat, organisationsstruktur och utvecklad riskhantering. Mot bakgrund av vad som framkom beslutade styrelsen 9 mars ge VD i uppdrag att återkomma med förslag på reviderat styrdokument för Göteborg Energi Din El AB. Syftet är att förtydliga styrning med avseende på affärsbeslut och riskhantering. För att säkra kontrollen kommer delegationer inom elhandelsverksamheten uppdateras i enlighet med reviderat styrdokument. Förslag lämnas till styrelsen under kvartal 2/2023.

Göteborg Energi Din El ABs kommentar

En genomlysning av elhandelsaffären gjordes under 2022 med fokus på handel, avtal och kunderbjudanden samt interna processer. Åtgärder som därefter genomförts har bland annat inneburit att Göteborg Energi Din El AB för att bättre möta de nya marknadsförutsättningarna ändrat inköpsmodellen för fysisk och finansiell elhandel. För att minska affärsriskerna har utbudet av kunderbjudanden begränsats kraftigt samtidigt som produkt- och tjänsteutbudet utökats med solceller och flex tjänster.

Lekmannarevisorerna rekommenderar Göteborg Energi AB och Göteborg Energi Din El AB att se över ansvarsfördelningen och organisationen för elhandeln och anpassa den efter verksamhetens karaktär.

Göteborg Energi ABs kommentar

Översynen av elhandelsverksamheten resulterade i att styrelsen för Göteborg Energi AB beslutade ge VD i uppdrag att se över hur elhandelsverksamheten organiseras. Inriktningen är att samla kärnfunktioner och personal för elhandeln i en dedikerad organisation. Organisationsjustering ingår i VDs mandat, görs i enlighet med koncernens rutin och samverkansprocessen har inletts. Vidare beslutade styrelsen den 9 mars ge VD i uppdrag att återkomma med underlag för beslut om elhandeln fortsatt ska drivas i dotterbolaget eller fusioneras med Göteborg Energi AB. Organisationsförändring och

förtydligande avseende affärsbeslut och riskhantering bedöms behöva genomföras oavsett bolagsform.

Göteborg Energi Din El ABs kommentar

VD för Göteborg Energi AB har, såsom beskrivits ovan, fått i uppdrag av styrelsen att se över hur elhandelsverksamheten ska organiseras.

Lekmannarevisorerna rekommenderar Göteborg Energi AB och Göteborg Energi Din El AB att se över riskhanteringen avseende elhandeln.

Göteborg Energi ABs kommentar

15 december beskrevs ett nytt arbetssätt i styrelsen för Göteborg Energi AB avseende elhandel. Vid varje styrelsemöte kommer profil- och volymrisk redovisas samt ekonomisk utveckling i säkringssportföljen och dess tillhörande mandatutnyttjande. Arbetssättet kommer att formaliseras inom ramen för styrdokumentet för Göteborg Energi Din El AB.

Göteborg Energi Din El ABs kommentar

Riskerna har begränsats genom att vi under året ändrat Göteborg Energi Din El ABs sätt att handla el och finansiella elderivat för att bättre möta rådande marknadssituation och minska riskerna och kostnaderna i verksamheten. Avtalsutbudet har kraftigt begränsats, och större företagskunder bär numer sin egen risk i större utsträckning än tidigare. Inrättande av en förstärkt roll för riskhantering och att riskcontrollerns roll i elhandelsverksamheten får ett större uppdrag än nuvarande föreslås till organisationsförändringen. Riskuppföljning rapporteras inte längre bara till bolagets styrelse utan även till Göteborg Energi ABs styrelse.

Lekmannarevisorerna rekommenderar Göteborg Energi AB och Göteborg Energi Din El AB att säkerställa följsamhet mot ellagen avseende affärsmässighet samt ägardirektivets ekonomiska krav.

Göteborg Energi ABs kommentar

Elhandeln verkar på en konkurrensutsatt marknad och följer därvid ellagens krav att bedriva verksamheten på affärsmässig grund (7:2 Ellagen). Ekonomiskt resultat fluktuerar beroende på rådande marknadsförutsättningar och utfallet kan inte garanteras på förhand. Under granskningsperioden har marknaden präglats av en historiskt sett mycket hög volatilitet, som samtliga aktörer på marknaden fått erfaras, vilket påverkat bolagets avkastning negativt i likhet med många andra bolag.

Göteborg Energi kommer be Göteborgs Stadshus AB om ett förtydligande hur ägardirektivet ska tolkas.

Göteborg Energi Din El ABs kommentar

En rad åtgärder har vidtagits under 2022 för att förbättra dotterbolagets ekonomiska resultat som påverkas negativt av tidigare ingångna avtal, särskilt de med vindkraftsproducenter, i kombination med mycket förändrade omvärldsfaktorer och volatila elpriser. Åtgärderna avser bidra till ägardirektivets långsiktiga ekonomiska krav om att verksamheten som inriktning i genomsnitt under en femårsperiod har en nettomarginal på $\geq 2\%$. Göteborg Energi AB och Göteborgs Stadshus AB hålls löpande informerad om den ekonomiska situationen.

Koncernens arbete med ledningsrätter

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Göteborg Energi AB och dotterbolagen Göteborg Energi Nät AB och Göteborg Energi Gasnät AB bedriver ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa ledningsrätter med en tillräcklig styrning och kontroll på området.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelse för Göteborg Energi AB och styrelserna för Göteborg Energi Nät AB och Göteborg Energi Gasnät AB att förbättra den interna styrningen och kontrollen för att säkerställa det sakrättsliga skyddet för koncernens anläggning.

Göteborg Energi ABs kommentar

Vår bedömning är att ändamålsenligt arbete har genomförts för att hantera risken om sakrättsligt skydd för koncernens anläggningar. Strategier för säkring av tillgångarna har fastställts. Rutiner och nya arbetssätt för säkring av befintliga och nya tillgångar har implementerats. Nya anläggningar säkras numer löpande såsom del i projektgenomförandet samtidigt som befintliga tillgångar strukturerat säkras i efterhand i ett separat projekt. Antalet resurser som arbetar med att hantera risken och förverkliga strategierna har förstärkts för enhet Karta och rättigheter inom verksamhetsområde Planering och Projekt. Enheten ansvarar för genomförandet avseende säkring av såväl moderbolagets som Göteborg Energi Nät ABs och Göteborg Energi Gasnät ABs tillgångar enligt fastlagda strategier. I moderbolaget ansvarar anläggningsägaren för uppföljningen och strategin.

Viss förbättringspotential finns med avseende på intern styrning och kontroll. Såsom del i koncernens internkontrollplan planeras under 2023 uppföljning av arbetet med att säkerställa sakrättsligt skydd för koncernens anläggningar. Resultat och eventuella rekommendationer kommer rapporteras till koncernledning och styrelse. Vidare pågår arbete med att ta fram en ny uppföljnings- och planeringsstruktur för att överskådligt visa på framdrift i uppdraget per produktområde. Här ska tydligt framgå hur mycket av tillgångarna som säkrats, hur mycket som hanterats genom ansökan till Lantmäteriet och hur mycket som återstår att säkra. Måltal, prognoser och nyckeltal kommer vara en del i den förstärkta uppföljningsstrukturen. En första rapportering planeras till ledningsgruppen för Planering och Projekt senast efter sommaren 2023.

Göteborg Energi Nät ABs kommentar

Bolaget kommer formulera en strategi för hantering av de kabelanläggningar som i nuläget saknar sakrättsligt skydd. Strategin kommer innehålla en riskanalys för dessa anläggningar. Identifieras kritiska kabelanläggningar som saknar sakrättsligt skydd kommer de hanteras inom befintligt projekt "Ledningsrätter och Servitut". Strategiarbetet bedöms vara färdigställt under andra kvartalet 2023.

I bolagets nätinformationssystem kommer tydliggöras vilka stationer som saknar sakrättsligt skydd. Det ökar möjligheten att kontrollera framdrift i arbetet och ska vara implementerat kvartal 3/2023.

Göteborg Energi Gasnät ABs kommentar

Arbetet med säkerställande av sakrättsliga skyddet är prioriterat och fortskrider enligt plan. Under projektets gång har konstaterats, efter möjlighet att påskynda processen undersökts, att flaskhalsen inte finns hos bolaget utan hos Lantmäteriet och kommunens handläggare. Det blir missvisande när enbart säkrade ledningsrätter jämförs med ej säkrade ledningsrätter eftersom det finns många steg däremellan. Den interna kontrollen sågs över 2022 och resulterade i bättre styrning och en tydligare uppföljningsrapport med bland annat statistik som visar antal ärenden hos Lantmäteriet och pågående lantmäteriprocesser.

Användning av verksamhetsfordon samt inköp av drivmedel

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen har en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll som minskar risken för oegentligheter vid användning av verksamhetsfordon samt inköp av drivmedel.

Lekmannarevisorerna lämnade i revisionsrapport den 13 december 2022 en rekommendation om att slutföra pågående revidering av rutin för användning av verksamhetsfordon i beredskapsverksamhet. Styrelsen för Göteborg Energi AB har att inkomma med yttrande senast 28 april. Yttrandet lämnas separat.

Uppföljning av granskning styrning av dotterbolag

Granskningen av styrning av dotterbolag, som genomfördes avseende 2021, följdes upp i syfte att bedöma om ägarstyrningen av dotterbolagen säkerställer uppföljning ur fullmäktiges perspektiv med utgångspunkt i fullmäktiges budget. Rekommendationen i föregående års granskningsredogörelse kvarstår.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka styrning, rapportering och uppföljning av dotterbolagen.

Göteborg Energi ABs kommentar

Rutin har upprättats för dotterbolagens hantering av fullmäktiges mål och uppföljning. Dotterbolagen har i budget för 2023 tagit upp målen som fördelats till koncernen Göteborg Energi. Styrelsen för Göteborg Energi AB informeras fortsättningsvis om dotterbolagens rapportering av status med avseende på målen per sista augusti och december.

Dotterbolagen har sett över rutinerna för publicering av styrelsemötesprotokoll och handlingar. Eftersom Göteborg Energi Din El AB agerar på en konkurrensutsatt marknad skulle offentliggörande av viss information kunna skada bolaget. Delar av styrelsens handlingar klassificeras därför såsom konfidentiellt material.

Sedan tidigare deltar representanter från Göteborg Energi ABs styrelse vid ägardialoger med dotterbolagen i koncernen.

Uppföljning av granskning krisberedskap i Göteborgs Stad

Syftet med uppföljning av granskning av krisberedskap, som utfördes avseende 2021, var att bedöma om styrelsen utifrån genomförda risk- och sårbarhetsanalyser upprättat och beslutat om erforderliga handlings- och åtgärdsplaner samt stärkt följsamhet mot stadens styrande dokument avseende uppföljning och rapportering av krisberedskapsarbetet. Efter granskningen kvarstår en rekommendation för att arbete med att årlig avrapportering i enlighet med stadens säkerhetspolicy inte ännu genomförts.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att stärka följsamheten mot stadens styrande dokument avseende uppföljning och rapportering av krisberedskapsarbetet.

Göteborg Energi ABs kommentar

Uppföljning och rapportering avseende krisledningsarbetet har skett kontinuerligt under 2022. Följsamheten mot stadens styrande dokument kommer förstärkas under 2023 i enlighet med rekommendationen.